

ningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) viser forfatteren til at alle medisinske forskningsprosjekter skal forelegges Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin. «Alle» vet vel at dette er feil adresse for enkeltprosjekter, men feilen tilgis gjerne.

Å forske på samfunnet kan ikke erstatte mer tradisjonelle lærebøker i klinisk og epidemiologisk forskning, det samme gjelder i enda sterkere grad faget medisinsk statistikk.

Det er likevel mest å glede seg over, og som en første innføring er den minst på høyde med grunnleggende metodebøker innenfor det medisinske fagområdet. Av og til bør man unne seg å smake på naboens moreller – særlig når de henger innover gjerdet og frukten er ny, spennende og tilstrekkelig moden.

Geir Jacobsen

Institutt for samfunnsmedisin
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Lærebok i forskerutdanning – nyttig for både ph.d.-studenter og veiledere

Laake P, Olsen BR, Benestad HB, red.

Forskning i medisin og biofag

550 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2008.
Pris NOK 540
ISBN 978-82-05-38487-3

Denne utgivelsen dekker pensum for doktorgradsstudiet ved Universitetet i Oslo. Første utgave kom i 2004. Den nye er utvidet med fire kapitler, som omfatter etikk, kvalitetssikring, translasjonsforskning og hvordan

søke på forskningsmidler.

Forskning i medisin og biofag dekker et bredt felt innen doktorgradsopplæringen. Enkelte av kapitlene overlapper hverandre og kunne i større grad vært samordnet. Eksempelvis er kapittel 15 (vitenskapelig kommunikasjon) i hovedsak konsentrert om hvordan man skal skrive en vitenskapelig artikkel. Påfølgende kapittel om foredrags-teknikk er en enkel og god innføring i emnet, og kunne vært inkludert i kapittel 15. Popularisert kommunikasjon (f.eks. hvordan formidle sin forskning og om forskning generelt i mediene) er en utfordring for de fleste og et emne som også kunne vært omtalt. De fleste lesere (ph.d.-studenter, veiledere og andre som er interessert i biomedisinsk forskning) vil neppe

lese fra perm til perm, slik at det ikke er en generell ulempe at noen kapitler overlapper hverandre. Bredden sikrer at det er noe av interesse for alle ph.d.-studenter i et doktorgradsprogram tilknyttet et medisinsk fakultet i Norge, da alt fra statistikk, kvalitativ metode og dyreforsøk til basalforskning er godt dekket i denne generelle introduksjonen. Tyngden hviler imidlertid på mer laboratoriefokuserte prosjekter.

Forskningsetikk er prisverdig og oversiktlig omtalt i kapittel 2 (nytt), kapittel 3 og kapittel 17 (nytt). Disse kunne antakeligvis vært samlet til ett kapittel, da kvalitetssikring (kapittel 17) og forskningsetikk (kapittel 2 og kapittel 3) henger nøye sammen. Viktige emner vektlegges, slik som at så vel forskningsinstitusjon, veileder og enkeltforsker har ansvar i de forskjellige faser av et forskningsprosjekt. Mange av emnene er godt egnet for diskusjon i forskergrupper, slik som berettiget og uberettiget medforfatterskap på vitenskapelige artikler.

I papirutgaven henviser forfatterne til gode nettbaserte lenker, og i forordet til 1. utgave også til utgavens hjemmeside, www.forskningsmetode.no. Nettportalen lenker imidlertid kun til Bibliotek for medisin og helsefag ved Universitetet i Oslo. Eksempler på gratisressurser i lenkeform som ville vært nyttige for ph.d.-studenter og deres veiledere, er Universitetet i Oslos egen *Håndbok for god forskningsskikk* (www.uio.no/forskning/hverdag/forskningsetikk/handbok) og *Forskningshåndboken, fra ide til publikasjon* (www.ulleval.no/forskningshandboken), som også er lagt ut på Helsebibliotekets hjemmesider (www.helsebiblioteket.no) som nasjonal ressurs for forskere (1).

Jeg synes *Forskning i medisin og biofag* er meget nyttig og at den når målgruppen sin. Sammen med «søsterboken» (2), som er mer vinklet mot epidemiologisk og klinisk forskning innen biomedisin og helsefag, dekker den det en ph.d.-student trenger i sin generelle doktorgradsopplæring. I tillegg vil den være nyttig for dem av oss som er aktive forskere selv, som veileder doktorgradskandidater eller andre deltakere i forskningsprosjekter, og som både erkjenner og setter pris på at det alltid er noe nytt å lære. Jeg håper riktig mange veiledere også leser denne utgivelsen og bruker den i sitt veiledningsopplegg overfor ph.d.-kandidater!

Annetine Staff

Kvinneklubben
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

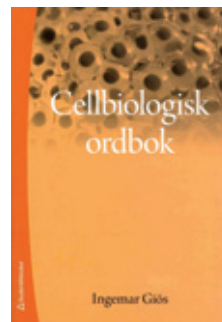
1. Carlsen KCL, Staff A, red. *Forskningshåndboken, fra ide til publikasjon*. Oslo/Bergen: Ullevål universitetssykehus, Haukeland universitetssykehus, 2007.
2. Laake P, Hjartåker A, Thelle DS al, red. *Epidemiologiske og kliniske forskningsmetoder*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2007.

Minileksikon om makromolekyl

Giös I.

Cellbiologisk ordbok

117 s. Lund: Studentlitteratur, 2008.
Pris SEK 278
ISBN 978-91-44-03125-5

Denne vesle boka er nyttig av to grunner: For det første er ho eit oppslagsverk der ein kan finne forklaring på ei lang rekkje omgrep innan cellebiologi og nærliggjande felt som biokjemi, immunologi, molekylærbiologi

og genetikk. For det andre medverkar ho til å hindre språkleg domenetap. I verdensmålestokk er dei skandinaviske språka ikkje spesielt store. Dei tapar på mange område av samfunnslivet lett terreng for meir utbreidde språk, då først og fremst engelsk. *Cellbiologisk ordbok* kan slik sett vere ei hjelp til å oppretthalde svensk (og dermed indirekte norsk) fagterminologi og rettskri-ving innanfor dei biomedisinske fagfel- ta. Rett nok er bruksverdien for nordmenn litt redusert, sidan det trass alt er ein del som skil svensk og norsk. Denne bokmeldaren kjende i alle fall ikkje til tydinga av «var» og «kvaddel»!

Stikkprøver syner at omgrepa stort sett er forklarte på ein tilfredsstillande måte. Men ein glipp er at orda «høgt blodsukker» og «mellitus» er heilt fråverande under omtalen av diabetes. Diabetes insipidus, derimot, har fått ein ordentleg definisjon. Det største ankepunktet er at orda *Cellbiologisk ordbok* burde vore så mykje større! Utvalet av omgrep kan slik sett verke noko tilfeldig. Kvifor er lymfom og sarkom oppslagsord, men ikkje karsinom? Kva er grunnen til at adenovirus og hiv er omtala, men ikkje humant papillomvirus og herpesvirus? Forfattaren tek atterhald om at boka ikkje dekkjer alt, og har laga ein positiv vri på dette ved å gje informasjon om korleis lesarane enkelt kan sende inn forslag til nye termar som treng forklaring. Såleis kan ein vone at *Cellbiologisk ordbok* vert meir omfangsrik i neste utgåve.

Anders Molven

Seksjon for patologi
Gades Institutt
Universitetet i Bergen